

NYKYAJAN ÄIDIT, TYTTÄRET ja käsityöt

Kuinka usein olemme ihailleetkaan entisajan ihania, hienosti ommeltuja käsitöitä! Jo pikkutyöt ompelivat silloin pienin ristipistoin kauniit nimikoinnisiinansa, ja ahkerat kädet näpertelivät monenlaisia hienoja helmitöitä. Mutta silloin ei pantu painoa niin monipuoliselle käsityötaidolle kuin nykyään, eikä opetus myöskään ollut selvää ja helposti tajuttavaa. Kuitenkin käsitettiin jo siihen aikaan tämä taito kodin hoidossa ja yleensä naissivistyksessä sangen tärkeänä tekijänä.

Miten lienee nykyaikana? Ainakin on sanomattoman paljon nuoria tyttöjä, joilla ei ole alkeellisinta aavistusta käsitöistä, on se sitten mitä laatua tahansa. He ovat päässeet 16–18-vuotiaiksi ilman, että ovat koskaan ommelleet nappia kiinni, koskaan yleensä neulaa kädessään pitäneet, saatikka sitten koneella ommelleet tai kangaspuita helskytelleet. Kuinka äärettömän epätaloudellista kasvatusta! Melkein väittäisin, että onni on suuresti riippuvainen naisen käsityötaidosta. Se kai ainakin on todettu, että vaimosta riippuu kodin viihtyisyys ja hänestä myös riippuu saadaanko tulot riittämään menoihin. Sammallaisilla varoilla kykenee nainen, jolla on käytännöllistä tajua ja taitoa, luomaan kodin, jolle ei voi vetää vertoja koti, jonka vaalijana on käytännöllistä vaistoa vailla oleva vaimo, joka ei ominpäin kykene mitään tekemään, vaan tarvitsee kaikkeen vierasta apua. Itse taitamattomana ei hän edes osaa neuvoa tätä vierasta, vaan kaikki saa olla sattuman varassa. Ehkä sanotaan: kaikilla ei ole käytännöllisiä taipumuksia. — Mutta useimmilla on, ja sitä voidaan tavattomasti kehittää! Pojat pannaan suorittamaan asevelvollisuutta vaikei heillä ollenkaan ole taipumusta tai halua siihen. Eikö olisi syytä myös tytöiltä vaatia jotakin vastaavaa? Lähinnä kai tulisivat kysymykseen käsityöt ja kotitalous. Uskon, että moni näitä taitava on pelastunut ja pelastanut myös muita monesta pälkähästä. Todellisessa elämässä tarvitaan näitä käytännön aineita aina.

Kävin viime keväänä Ruotsissa ja sain tutustua siellä sen suurimpaan ja loisteliaimpaan poikasisäoppilaitokseen, joka johtaa yliopistoon. Kun olimme koulua katselleet, siitä puhuneet ja kuulleet sanoi rehtori vielä: »nämä pojat ovat nyt poikkeuksetta hyvin rikkaista kodeista. Ei koskaan kuitenkaan voi tietää saavatko he aina olla rikkaita ja sentähden on tärkeätä, että he oppivat myös käsiään käyttämään.

Sitävarten meillä on käsitöitä täällä hyvin paljon. Ensimmäisen luokan pojat ovat jopa 15 tuntiakin viikossa käsitöissä. Sain sitten nähdä miten he työskentelivät laittaen leikkikaluja, urheiluvälineitä, takoen jalkalamppuja j. n. e. Tuskinpa on syytä valittaa, kun pojat osaavat jotain tällaista. — Miten sitten tytöt! Valitettavasti harvat ymmärtävät käytännöllisten aineiden tärkeyden. Löytyy käteviä äitejä, jotka eivät ollenkaan viitsi tyttärtään opettaa. He hermostuvat kun tytär ei heti ole yhtä taitava ja työntävät tytön pois tieltä ja laittavat mieluummin itse. Mutta löytyyhän kouluja, joissa tätä opetusta annetaan. Kunnon äiti, tyttärensä parasta ajatteleva, pitää varmasti huolta siitä, ettei sivistys ole pelkkää kirjasivistystä vaan, että siihen kuuluu myös kodin hoidolle tärkeät aineet. Jos tytär menee naimisiin tai on itsenäinen, molemmissa tapauksissa on hyvä osata hoitaa kotia. On suorastaan luonnotonta, että tyttäret pääsevät kasvamaan täysikäisiksi ilman mitään opetusta käytännöllisissä aineissa. Sellaisia tyttöjä on sattunut tielleni sangen paljon. Kuinkahan paljon niitä todellisuudessa onkaan! Ja kuitenkin useimmat innostuvat näistä. Eräs tyttö, joka oli vasta oppinut käsitöiden alkeet, sanoi: en ole koskaan voinut kuvitella, että käsitöiden teko olisi jotain näin hauskaa. Tällähän voi suorastaan kuluttaa aikaansa. — Voipa sanoa, että käsityöt varjelevat monia pahasta. Tyttö, joka osaa käsitöitä niin paljon, että pitää niistä, tuskin hänellä on aikaa istua savuke sormien välissä ja valittaa: voi, kuinka kaikki on tylsää! — Usein myös saa käsityötaitoinen kuulla: olet onnellinen kun osaat käsitöitä. Kunpa minäkin osaisin! — Ja kuitenkin se ei ole mikään saavuttamaton taito, varsinkaan jos vanhemmat jo ovat pitäneet huolta siitä, että tyttäret ovat edes jonkin verran tätä taitoa joutuneet harjoittamaan. Ja kuinka rajattoman laaja se onkaan! Jokainen voi löytää siitä jotain, joka juuri häntä kiinnostaa ja jota hän voi ruveta harrastamaan.

Mutta nuorena on vitsa väännettävä, siis jo koulu-aikana on tyttärille käsitöitä opetettava. Vielä vanhana saa olla onnellinen tästä taidosta. Ajatellaamme isoäitiä, joka saa lastenlapsiaan ilahuttaa pienillä laittamallaan esineillä, tai virkanaista, joka ei enää saa olla työssä, koska ikää on liikaa. Molemmat ovat onnellisia kun voivat yksinäiset hetkensä kuluttaa käsitöitä tehden.

L. S.

1. Yllä kansanomainen kaappi Suomen osastosta Parisin näyttelyssä (Oy. Pirtti). Koristemaalauksen tehnyt F. Hilbert.

2. Alla vanhan arkun sisäkannen maalaus. Arkku nykyään Kansallismuseon kokoelmissa.

